

**Ordinis medici ... / decanus D.C.G. Gruner ... dissertationem inauguralem ...
H.E. Justi ... habendam indicit. Praemittitur Oribasii Medicinalium
collectorum liber I e codice Mosquensi nunc primum Graece et Latine.
[Cum vita candidati].**

Contributors

Oribasius
Gruner, Christian Gottfried, 1744-1815
Justi, H. E.
Oribasius. Synagōgai iatrikai. Book 1

Publication/Creation

Jena : Maukius, 1782.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/qquhzams>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Unable to display this page

OLD THE MEDICAL

IN

UNIVERSITY OF THE MEDICAL

IN THE

DECEMBER

D. CHRIST, GOTTFRIED, GRÄNER

BOY, IT WAS, THE FIRST, THE

DISSEMINATION OF THE

WITNESS OF THE

WITNESS OF THE

WITNESS OF THE

A. D. THE YEAR OF THE

WITNESS OF THE

WITNESS OF THE

WITNESS OF THE

WITNESS OF THE

WITNESS OF THE

WITNESS OF THE

WITNESS OF THE

Est inter medicos seculi quarti medicus haud spernendae doctrinae
 atque diligentiae, ORIBASIVS, Pergamenus, ZENONIS Cy-
 prii discipulus *a)*, IULIANVM Imp. ad dignitatem caesaream euehere
 ausus, hinc eius medicus et quaestor Constantinopolitanus, post a
 successore bonis exutus et in exilium ad barbaros *b)* actus, iis ob me-
 dendi artem carus, tandem in patriam redux, opibus, annis et meri-
 tis grauis consenuit. Qui etsi in primis GALENVVM more seculi
 sequitur, tamen et multa propria litteris consignauit, bono et
 experto medico digna, et haud paucas veterum reliquias conser-
 uauit. Mirum ergo videri cuique potest, praeter leuia quaedam frag-
 menta, quae RICCIVS *c)*, COCCHIVS *d)* et GVIL. DVNDASSE *e)* in vul-
 gus graece ediderunt, solam circumferri IO. BAPT. RASARII ver-
 sionem latinam, mancam profecto illam et haud raro laceram,
 graecum textum adhuc desiderari. Quare cum Cl. MATTHAEI *f)*
 a 2 lit

a) Eunap. Vit. Philos. p. 178. sqq.

b) Ib. p. 181.

c) Vid. Haller. Bibl. Pract. p. 284. T. I. et Bibl. Chir. p. 95. T. I.

d) In Collect. Nicetae.

e) Orib. Anatomica ex libr. Gal. c. Vers. lat. Ras. L. B. 1735. 4.

f) Vid. Ill. Baldinger. Magaz. Vor Aerzte p. 183. f.

litteris certior fierem, latere in bibliothecis Mosquensibus triplicem codicem seculi XIII. quorum vnus *synops. nouem libros ad Eustathium filium*, alter *Euporist. ad Eunapium*, vltimus priores l. XV. *Medicinal. Collector.* etiam si ex parte truncos et mutilos, non destiti precibus exorare virum graecis litteris proferendis natum, vt huic operae, cui vix parem studio, assiduitate ac diligentia ferrea inuenias, sese daret. Annuit, misit quasdam particulas, omissis tamen Galenicis, quas superfluas putabat, tandem intermisit prorsus laborem, quia nisi RASARII versionem latinam ad manus haberet, se oleum et operam perditurum ob scripturae compendia multa et explicatu difficilia existimabat. Transmittendam ergo editionem istam, eaque ratione utilitati publicae consultum iri censui, sed quid e re sua esse crediderit Cl. MATTHAEI, nondum liquet. Quare ne lectores veterum amantes spe vana captasse et frustratus esse videar, si quid mihi acciderit, nolui amplius veluti in carcere inclusa detinere, quae habeo, praetermissa tamen notularum mole sumtuum causa. Ex his inter se collatis satis superque colligitur, non adeo vanam et fallacem esse Cl. MATTHAEI g) coniecturam, hosce codices e bibliotheca RASARII a MAXIMO episcopo Venetiis emtos, ideoque eosdem esse, id est, vnum codicem NIC. SAMMICHELII, peruetustum et olim e Graecia deportatum, alterum MATTHAEI DANDVLI, a quo, teste locuplete RASARIO h), cetera omnia, tanquam a fonte manarunt. Et quamuis codex ille sit omnium, quos ego in hac maxima orbe viderim vetustissimus, (sic aperte profitetur) tamen tute scis, quot in ea quoque loca sint, in quibus interpretandis vel diuinandum, vel (quod maxime periculosum est) coniectura utendum sit. Accipe ergo, L. B. exiguum ac leuidente illud munusculum vna cum ceteris reliquiis, quae ORIBASII esse existimantur. Quam vere, viderint alii.

g) Notitia Codd. Mss. Graec. Bibl. Mosquens. Mosc. 1776. p. I. n. 3.

h) In Praef. Coll. Medic. cf. Praef. Synops.

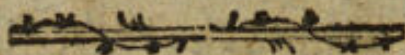
Ὁριβασίου ἰατρικῶν συνα-
γωγῶν βιβλίον α'.

ORIBASHI MEDICI-
NALIVM
COLLETORVM
LIBER PRIMVS.

Τὰς περὶ σταχθεΐσας ἐπιτομὰς
παρὰ τῆς σῆς θεότητος, αὐ-
τοκράτορ Ἰουλιανὲ, πρότερον, ἥνκα
διετρεβόμεν ἐν γαλατία τῇ πρὸς ἐσ-
πέραν, εἰς τέλος ἤγαγον, καθὼς
ἡβουλήθης, ἄσιντας ἐκ μόων τῶν
ὑπὸ Γαληνοῦ γραφέντων ἐποιησά-
μην· ἐπεὶ δὲ ἐπαινέσας ταύτας δευ-
τέραν ἐπέταξας πρᾶξιν πάντων τῶν
ἀρίστων ἰατρῶν ἀναζητήσαντά με
τὰ καριώτατα συναγαγεῖν, καὶ
πάνθ' ὅσα χρησιμέυει πρὸς αὐτὸ
τὸ τέλος τῆς ἰατρικῆς, καὶ τοῦ-
το πράττειν, ὡς εἶος τε εἰμί, προ-
θύμως διέγνωκα, χρησίμωτάτην
ὑπολαμβάνων α) ἔσεσθαι τὴν τοι-
αύτην συναγωγὴν τῶν ἐντυγχανόν-
των ἐτοίμως ἐξευρισκέντων τὸ ἐκά-
στοτε τοῖς δεομένοις ὠφέλιμον· περι-
τὸν δὲ νομίσας εἶναι καὶ παντελῶς
ἔνηθες τὸ ἐγγράφειν τὰ αὐτὰ πολ-
λάκις καὶ τῶν ἀρίστων συγγραψάν-
των, καὶ τῶν μὴ ὁμοίως τὸ ἀκριβὲς
ἐξεργασαμένων, μόνον τὰ τῶν ἀμει-
νον εἰπόντων συναΐξω, πάλαι Γαλη-
νῷ μόνῳ ῥηθέντα· μηδὲν παραλι-
πὼν τάξας, καθότι τῶν συγγρα-
ψάν-

EPITOMAS, quas tu olim,
DIVE IULIANE CAESAR,
mihi conficiendas mandaueras, iam-
pridem, cum in Gallia citeriore
essemus, ad finem, quemadmo-
dum Tu voluisti, perduximus,
quas quidem ex iis folis confe-
ceram, quae GALENVS conscripsis-
set, cumque Tu eas laudauisses,
alterum mihi laborem adjunxisti,
vt, perquisitis omnibus, quae
medici praestantissimi maxime op-
portuna dixissent, et quaecunque
ad medicinae finem pertinerent,
vnum in volumen redigerem: id
quod ego pro virili parte me prom-
to animo facturum decreui, cum
existinem, haec collecta fore uti-
lia iis, in quorum manus incident,
vt statim, quid semper iis, qui
auxilio indigeant, utile sit, com-
periant. Nunc vero cum super-
uacaneum et omnino ineptum pu-
tem eadem saepius adscribere, et
quae ab optimis medicis, et quae
ab iis, qui non ita diligenter res
tractauerunt, scripta fuerint, ea
solum

α) In cod. ὑπολαμβάνειν.

ψάιτων ^{b)} ἀπάντων εἰς τὰς αὐτὰς
ὑποθέσεις αὐτὸς κρατεῖ, μεθόδοις
καὶ διορισμοῖς τοῖς ἀκριβεστάτοις
χρώμενος, ταῖς Ἱπποκρατείαις ἀρ-
χαῖς καὶ δόξαις ἐξακολουθῶν· χρη-
σομαι δὲ πάντα ὅσα τοιαύτη τινὶ τά-
ξει καὶ πρῶτον μὲν οὖν συνάξω τὰ
τοῦ ὕλικου μέρους, εἰθ' ὅσα περὶ
φύσεως κατασκευῆς εἴρηται ἀν-
θρώπου, μεθ' ἃ τὰ τῆς ὑγιεινῆς
καὶ ἀναληπτικῆς πραγματείας, καὶ
μετὰ ταῦτα, ὅσα τῆς διαγνωστικῆς
καὶ προγνωστικῆς ἔχεται θεωρίας·
ἐφ' οἷς τὰ περὶ τῆς τῶν νοσημάτων
καὶ συμπτωμάτων καὶ ὅλως τῆς
τῶν παρὰ φύσιν ἐπανορθώσεως·
ἀρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τῶν ἐν ταῖς
τροφαῖς δυνάμεων. —

solum colligam, quae nobis reli-
querunt ii, qui ceteris praestite-
runt, sed nihil omittam eorum,
quae GALENVS dixerit, siqui-
dem ex iis, qui easdem res
pertractarunt, ipse et via ac ratione,
et distinctione ceteris omnibus
antecellit, ac principia et sententias
HIPPOCRATIS imitatur. Hoc
vero ordine, hoc loco utar. In
primis colligam ea, quae de parte
materiae sunt, deinde de natura
atque fabrica hominis, tum de
tuenda sanitate et reficiendis cor-
poribus agetur: quibus confectis,
addam, quae ad dignotionem et
praenotionem pertinent; ad haec
quae de morbis deque symptoma-
tis sunt, accedent, et denique ea,
quae valent ad corrigendum ea,
quae praeter naturam sunt, adhi-
bebuntur. A facultatibus autem
alimentorum initium dicendi su-
mam.

Ἐκ τῶν Ἀθηναίου *) περὶ
πυρῶν ἐκ τοῦ α' λόγου
κεφ. β'.

DE TRITICO EX ATHE-
NAEI COMMENTARIIS
EX LIBRO PRIMO
CAP. II.

Τῶν σίτων κράτιστοι πρὸς εὐ-
τροφίαν εἰσὶν οἱ πυροὶ διαφέρουσι
δὲ

Ex cibis valentissimum ad nu-
triendum est triticum· cuius mag-
na

^{b)} Verba minus apte collocata turbant sensum; nihil tamen hic corruptum subesse videtur.

^{*)} Clarus sectae Pneumaticae auctor, Attalensis vel Tarsensis, Asclepiade Bi-
thyno iunior, contra quem scripsit, medicus insignis sub finem seculi pri-
mi

δὲ ἀλλήλων τῶν c) μᾶλλον καὶ ἥσ-
σον θερμαίνειν τε καὶ ὑγραίνειν παρὰ
τὰ γένη καὶ παρὰ τοὺς τόπους, ἐν
οἷς φύονται, καὶ παρὰ τὰς κατα-
στάσεις τῶν ὥρων, καὶ τῶν αἰθρῶν,
καὶ παρὰ τῶν χρόνων d). παρὰ μὲν
οὖν τὰ γένη διαφέρουσιν οἱ πυροὶ, ὅτι
οἱ μὲν αὐτῶν σιτάνιοι καὶ ἀλευρίται,
οἱ δὲ σεμιδαλίται εἰσὶν· οἱ μὲν οὖν
σιτάνιοι κοῦφοί τε εἰσιν καὶ χαῦνσι
τῇ συστάσει, καὶ λευκοὶ κατειργασ-
μένοι γάρ εἰσιν τῆς γαιώδους οὐσίας
ἐν αὐτοῖς ἐπὶ πλεον κεχυμένης καὶ
διαλελυμένης ὑπὸ τῆς οἰκείας συμ-
πέψεως· διόπερ ἐτοίμην καὶ εὐπεπ-
τον, καὶ καθόλου εὐμετάβητον τὴν
τροφὴν προσφέρονται e), ἔτι δὲ εὐ-
διάπνευστον καὶ εὐεκποίητον, ἐλασ-
σωνα δὲ καὶ οὐκ ἴσην τοῖς σεμιδα-
λίταις, καὶ πρὸς ὑγείαν μᾶλλον ἢ ῥώ-
μην ἀρμόζουσαν· οἱ δὲ σεμιδαλίται
βαρύτεροι τε εἰσιν, καὶ πυκνοί, καὶ
ξανθοί, καὶ διαφανεῖς, καὶ δύσπε-
πτοι μὲν εἰσιν, ἀνάδοσιν δὲ ἔχουσι
δαψιλῇ καὶ δυσδιάπνευστον, καὶ κα-
θόλου πρὸς ῥώμην μᾶλλον ἢ πρὸς ὑ-
γείαν εἰσιν ἐπιτήδαιοι.

Παρὰ δὲ τοὺς τόπους διαφέρου-
σιν οἱ ἐν ξηραῖς καὶ ἀλιπέσι χώ-
ραις γινόμενοι τῶν f) εὐγείαις καὶ

πτε-

na differentia, vt magis minusque
calefaciat et humectet, a genere,
a locis, in quibus nascitur, a tem-
porum constitutione, ab aere et
a temporibus ducitur. Ac gene-
ris quidem ratione differt *tritium*,
quia alterum *sitanium* et farina-
ceum, alterum vero *similaceum* est,
sitanium vero leue est et laxum
consistentia, atque album: hoc
enim est elaboratum, terrea sub-
stantia multum in ea affusa, et a
propria concoctione dissoluta. Quo-
circa et promptum, et quod bene
concoquatur, et ad summum, quod
facile immutetur, alimentum prae-
bet: quin etiam, quod facile per-
spiretur et conficiatur: minus ta-
men fit, neque par ei, quod simi-
laceum afferat, et quod magis ad
bonam valetudinem, quam ad ro-
bur accommodatum sit. Simila-
ceum vero est grauius, et densum,
et flauum, et pellucidum, estque
difficile ad concoquendum, di-
stributionem tamen copiosam et
quae non facile perspiretur, ha-
bet, et omnino potius ad robur,
quam ad sanitatem est accommo-
datum. Ex locis autem differt
tri-

mi, quem ipse Galenus, parcus alieni meriti laudator, summis extulit lau-
dibus. Multa eius fragmenta ap. Gal. serioresque medicos reperiuntur.

c) Cod. τὸ.

d) Leg. τοὺς χρόνους aut delend. παρὰ.

e) Pro, προσφέρουσι, vt infra.

f) Forte omisit scriba ἢ ob sequens ἢ, cum paullo infra additum sit,

πιεραῖς g) Φυόμενον οἱ μὲν γὰρ ἀπ' ἐλάσσονος ὕλης καὶ κουφοτέρας, καὶ λεπτοτέρας συνεσῶτες h) εὐκατέργαστοι μὲν εἰσι καὶ εὐμεταβολοί, ἐλάσσονα δὲ τροφήν προσφέρονται, ὃν τρόπον οἱ ἐν τοῖς κάυτοις λεγομένοις ἐπισπειρόμενοι· τῆς γὰρ ἐν τοῖς τόποις ὕλης ἐμπειροθείσης διὰ τὸ ἀλυπὲς καὶ ἄτρεφον τῆς τέφρας, λευκοὶ τε γίνονται, καὶ χαῦνοι, καὶ σιτάνιοι, οἱ δὲ ἐν εὐγείαις καὶ λιπαροῖς τόποις Φυόμενοι ἀπὸ δαψιλοῦς καὶ παρῶς ὕλης τρεφόμενοι πυκνοὶ τε εἰσι, καὶ βαρεῖς i), καὶ πολύτροφοι καὶ οἱ ἀναπεπταμένοι k) δὲ τῶν τόπων καὶ εὐπνοοί, καὶ εὐήλιοι βελτίους πυροὺς φέρουσι καὶ l) πολυτροφιμωτέρους· διαφέρουσι δὲ τοῖς τόποις καὶ οἱ ἐν ψυχροῖς ἄγνυ καὶ χιονοβολουμένοις Φυόμενοι τῶν ἐν θερμαῖς χώραις σπειρομένων. οἱ μὲν γὰρ ἐν ψυχροῖς τόποις Φυόμενοι κατεργασμένοι μᾶλλον εἰσιν καὶ λεπτομερεῖς, ὅσοι πέρ εἰσιν οἱ σιτάνιοι μήποτε γὰρ αἶον Φωλευούσης ἐν αὐτοῖς τῆς δυνάμεως καὶ ὀλίγην μὲν τροφήν ἀναλαμβάνουσιν, ταύτην δὲ ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον, ἐπὶ πολὺ δὲ πέπτουσης πλείονα κατεργασίαν τε καὶ χύσιν ἐν αὐτοῖς τὸ γεῶ-

triticum, quod in siccis et non pinguibus regionibus natum sit, ab eo, quod in fertilibus et pinguibus oriatur. Illud enim cum ex minore materia leuioreque, et tenuiorum partium constet, facileque mutatur illud quidem, sed minus alit: quare affectum est id, quod in locis, quae exusta vocantur, feritur. Cum enim loci materia exusta sit propter cinerem, pinguedine et nutritione carentem, triticum album laxum et sitanium efficitur. At quod in pinguibus et fertilibus locis nascitur, copiosa et solida materia educatum est, et densum, et graue, atque etiam multum nutrit. Ac loca quidem aperta, quaeque bene perspirantur et aprica sunt, melius triticum ferunt, et quod nullo magis nutrit. Differt quoque loci ratione triticum, quod in locis admodum frigidis et niualibus oritur, ab eo, quod in calidis regionibus feritur. Nam quod oritur in frigidis locis, est elaboratum et tenuium partium, quale est sitanium. Cum enim non velut delitescat in eis vis exiguumque alimentum, idque paul-

g) Mox dicit λιπαροί. v. Erotian. p. 302. Sophocl. p. 358. Theocrit. p. 218. Julian. p. 64. Apoll. Rhod. p. 478. et Diog. Laert. p. 229.

h) Xenoph. p. 581. Diog. Laert. p. 493. edit. Steph. in fragm. Pythag.

i) Cod. καρεῖς.

k) Vide de hac v. Zosimum. p. 150. 154.

l) πολυτρόφιμος, ignoro, πολύτεροφος notum est, forte πολὺ τροφίμ, legendum,

γεῶδες λαμβάνει· διὸ καὶ κοῦφοι τε εἰσὶν οἱ πυροὶ, καὶ εἰς λεπτόν ἄλευρον ἀναλελυμένοι, καὶ τοὺς τριμηναίους δὲ πυροὺς κουφοτέρους ὄντας, καὶς μάλιστα τοὺς ἐν τοῖς χιονοβολομένοις τόποις γινόμενους ὁμοίους ὄντας παρειλήφαμεν· οἱ δὲ ἐν θερμοῖς τόποις γινόμενοι τῶν πυρῶν, ἄφθονον μὲν τροφήν παραλαμβάνουσι, καὶ πολλήν, πυκνοτέραν τε καὶ ἥσσον κεχυμένην τε καὶ διακεκριμένην· οἱ δὲ ἐλῶδες τῶν πυρῶν ἄτροφοι τε εἰσι καὶ κουφοτέρους, καὶ τὸ αἶμα φαῦλον ποιοῦσιν, καὶ ἥσσον θερμαίνουσι τὰ σώματα· καὶ οἱ κάθυγροι δὲ τῶν τόπων ἀτροφωτέρους φέρουσι καὶ ἀτονωτέρους τοὺς πυροὺς· δοκοῦσι δὲ καὶ τῷ ὅλῳ γένει μεταβάλλειν εἰς αἶρας m) διὰ πλεονασμὸν ὑδάτων· οἱ δὲ ἐν σκιεροῖς καὶ συνδένδρεσι τόποις γεννώμενοι πλέον ἔχουσι τὸ σκύβαλον n) τοῦ χρησίμου.

Παρά δὲ τὰς καταστάσεις τῶν ὡρῶν καὶ τῶν αἰέρων, οἱ πυροὶ διαφέρουσιν· παρὰ μὲν τὰς ὥρας, ὅταν τε εὐκρατος καὶ σύμμετρος αὐτῶν ἢ μεταβολὴ γένηται, φύξει καὶ θερμασίᾳ, καὶ ὄμβροις, καὶ πάλιν ἀνοχαῖς τῶν ὑδάτων· συμβαίνει γὰρ εὐτροφεῖν τε καὶ πληροῦσθαι τοῖς ὀγκοῖς τοὺς πυροὺς, καὶ τοῦναντίον ὅταν ἀκαίρως, ἀκρατῶς καὶ ἀσύμμετρως ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἐπιτελεῖται· ἰσχνὸν γὰρ καὶ ἄτροφοι γίνον-

paullatim capiat, permultum autem concoquat, efficitur, ut pars terrea magis in eis elaboretur et fundatur. Ex quo conficitur, ut triticum, cum leue sit, tum vero etiam in tenuem farinam dissoluatur. Quod *trimestre triticum* est, leuius esse, et praesertim, quod in niualibus locis nascitur, huiusmodi esse accipimus. Quod vero in calidis locis oritur, et copiosum alimentum, et multam densitatem, et minus fufam atque secretam capit. *Palustre* porro *triticum* alimento vacat, estque leuius, et vitiosum sanguinem facit, et corpora minus calefacit. Loca autem perhumida triticum ferunt, quod minus alit, quodque est imbecillius; et ex toto genere videtur in lolium propter aquae vim et copiam degenerare. Quod vero in umbrosis et nemorosis locis nascitur, plus habet aceris, quam utilitatis. Ex temporum vero atque aeris constitutione existit etiam tritici differentia. Atque ex temporibus quidem, cum eorum sit temperatura, et moderata in frigore, calore, imbribus, et postea in aquarum defluentium cohibitione commutatio: Tunc enim triticum boni alimenti fieri, eiusque molem impleri contigit: ut contra sit, cum intempestive, in-

m) Του σιτου αἶρας ἐκλέγει αἷρ, *Diog. Laert.* p. 202.

n) i. e. ἀχρεῖον.

γνόνται· παρὰ δὲ τοὺς αἰῶνας, ὅταν κατὰ τοὺς προσήκοντας καιροὺς εὐδεινοί ο) γένωνται, καὶ εὐήλιοι, καὶ ἐνήμενοι ἢ τουναντίον ἐπινεφεῖς καὶ δυσήλιοι· πολλάκις δὲ καὶ ψεκάδας φέροντες ἤδη θερμῆς τῆς, ὥρας οὔσης καὶ πρὸς τελείωσιν τῶν πυρῶν ὄντων· φθίνουσι γὰρ ἐρυσσιβούμενοι· παραπλησίως δὲ καὶ ὅταν βαρεῖα, καὶ ξηρὰ, καὶ θερμὰ γένηται πνεύματα τὰ ὑπὸ τὸν καιρὸν τῆς τῶν σάχυων πληρώσεως, καὶ ἰσχυροὶ καὶ πολὺν χρόνον φυσῇσωσιν οἱ λεγόμενοι καύσωνες ἐπικαίουσιν ρ) τοὺς σάχυας καὶ ξηραίνουσι, καὶ διά τοῦτο ἀτρόφους κατασκευάζουσι.

Παρὰ δὲ τὸν χρόνον διαφέρουσιν οἷτε νέοι, καὶ οἱ παλαιοί, καὶ οἱ μετὰξὺ τούτων· οἱ μὲν γὰρ πρόσφατοι, πολυχυλότεροί εἰσι, καὶ πνευματώδεις, καὶ πολύτεροφοι· οἱ δὲ παλαιοὶ τουναντίον, ἀχυλότεροι, καὶ ξηρότεροι, καὶ ἀτροφώτεροι· οἱ δὲ μετὰξὺ τούτων κατὰ χρόνον τὰς μεσότητας ἔχουσιν τῶν εἰρημένων.

temperate et immoderate, quae praediximus, eueniunt: nam et gracile, et alimonia vacans efficitur. Aeris autem ratione, cum opportunis temporibus serenus apricusque est, et a ventis apte perflatur, vel contra, cum nubilus est, et opacus. Saepe enim minutulam pluuiam emittit, cum iam tempus sit calidum, et triticum ad perfectionem peruenierit: quo casu triticum rubigine tentatum perit. Simili quoque modo fit, cum venti graues, sicci et calidi sub tempus, quo spicae implentur, exorintur. Cumque vehementes et multo tempore spirauerint ii, qui καύσωνες, hoc est, ardentes nominantur, spicas adurunt et exsiccant, et idcirco faciunt, ut alimenti nihil habeant. Ratione vero temporis, nouum a vetere et eo, quod inter vtrumque est intermedium, differt. Nam recens plus succi habet, flatus gignit, et multum alit, vetustum contra succo vacat, siccus est, et minus alit: quod vero est medium, ratione temporis habet medietates praedictorum.

¶

DE

ο) V. Dornill. ad Chariton. p. 292. Diog. Laert. p. 463. Apoll. Rhod. p. 182.
At vero ad marg. ἐνδείκναι, ἐνδείκναι.

ρ) Cf. Plato p. 681, Longin. p. 260, Philo p. 148, Maxim. Tyr. p. 180.

Περὶ τῶν κατὰ τὰς ὥρας DE CARNIBVS PRO AN-
 κρεῶν. κεφ. γ'. NI TEMPORIBVS CAP. III.

Σύες μὲν τὴν ἐαρινὴν ὥραν εἰς
 κάκιστοι μέχει πλιαδος q) δύσεως
 Φθινοπωρινῆς, τὸ δ' ἐντεῦθεν μέ-
 χει ἥρος κάλλιστοι αἶγες δὲ τὸν μὲν
 χειμῶνα κάκιστοι, τοῦ δὲ ἥρος ἄρ-
 χονται κρεῖσσους γίνεσθαι μέχρῃς
 ἀρκτοῦρου δύσεως· πρόβατα δὲ καὶ
 ταῦτα τὸν μὲν χειμῶνα κακιστά, με-
 τὰ δὲ ἰσημερίαν πιαίνεται μεχρὶ
 τροπῶν θεριῶν· αἱ δὲ βόες, ὅταν ἡ
 πῶα ἐκκαρπῇ r), ἥρος τε παυομέ-
 νου, καὶ τῷ θέρει παντὶ. Τῶν τε
 ὀρνίθων οἱ μὲν κατὰ χειμῶνα, κάλ-
 λιστα ἔχουσιν, ὅσοι δὲ ἐπιφαίνονται
 χειμῶνος s) ὁ κόσσυφος τε καὶ ἡ κί-
 χλα, καὶ φάσσα, οἱ δὲ ἀτταγῆ-
 νες κατὰ τὸ Φθινόπωρον, καὶ μελαγ-
 κόρυφοι σύκαλλος, t) τε καὶ χλω-
 ρος u), καὶ ὀρυγες τήνικαῦτα πιῶ-
 τατοι· ἀλεκτορίδες τὸν μὲν χειμῶνα
 οὐ πάνυ εὐσώματοῦσι, καὶ μά-
 λιστα ἐν νοτίοις· ἡ δὲ τρυγὼν ἐν
 Φθινοπώρῳ καλλίστη· τῶν δ' ἰχθύων
 αἱ μὲν ἐν τῇ κυήσῃ πάλλιστοι κάρῃς,
 κάρα-

Sues verno tempore vsque oc-
 casum autumnalem pleiadum sunt
 pessimi: ex eo vero tempore vsque
 ad vernum tempus optimi. Ca-
 prae hieme pessimae sunt, vere au-
 tem vsque ad arcturi occasum esse
 meliores incipiunt. Pecudes quo-
 que hiberno tempore sunt pessi-
 mae: post aequinoctium vero vsque
 ad solstitium aestiuum pinguescunt,
 boues vero, cum herba fructum fe-
 rat, et finito vere, et per aestatem
 totam. Exauibus nonnullae per hie-
 mem sunt optimae, quae nimirum
 hieme apparent, vt merula atque
 sturnus, et palumbus, attagenes
 vero et atricapillae autumnno prae-
 stant. Itemque ficedulae, et lusci-
 niae, et coturnices, eo tempore sunt
 pinguisimae. Galli vero gallina-
 cei hieme non admodum corpore
 augentur, et praesertim in austrinis
 locis, turtur vero autumnno excel-
 lit. Ex piscibus vero praegnantēs
 optimi sunt, caris, carabus, et mol-
 les,

b 2

q) Leg. πλειὰδ. Sic numero singulari scribitur.

r) Sic in Cod. Ignoro ἐκκαρπείω, notum est ἐκκαρποῦμαι medium. v. Xiphilii
 p. 154. Maa. Tyr. p. 322. Gregor. Naz. p. 91. 197.

s) V. Lucian. in Iudic. vocatis ad fin. et Theocr. p. 287.

t) Forte συκαλλος.

u) Forte χλωρίς v. Acl. Hist. Animal. IV. 47. p. 224. ed. Gronov. et not. p. 1019.

κάραβος, καὶ τὰ μαλάκια ζ), τεύ-
θις α), σπηρία τὰ δὲ ὅταν ἀρχηται
ἐπωάουτοθα β), ὥσπερ οἱ κέφα-
λοι, ὑπερπληθύντες δὲ οὗτοι τῶν
κυημάτων λεπτοὶ καὶ ἄτροφοι, καὶ
ἔτι μᾶλλον τεκ' ὄντες ὁ δὲ θύννος πλώ-
τατος μετὰ ἀρκτοῦρον, θέρους δὲ
χείρων.

Περὶ ἀρτων ἐκ τῶν Ἀθη-
ναίου. κεφ. θ'.

Οἱ λεπτόν τῶν ἀρτων ἀχυλώ-
τεροί τε εἰσι καὶ ἄτροφώτεροι τῆς
ὀπτήσεως μᾶλλον καθικνουμένης
καὶ ἐξατμιζούσης τὸ τροφῶδες·
διὸ καὶ τὸ τῶν γ) ἱατρῶν καὶ τὸ
τῶν λᾶγανων γένος εἰν ἀχυλότε-
ρον· κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον οἱ κά-
τοπτοι τῶν ἐγχύλων ἥσσον τρέφου-
σι καὶ οἱ δίπυροι ἐπὶ ποσὸν γὰρ
ὀπτηθέντες ἀνατριβόνται πάλιν·
ἔπειτα δ' ἐκ δευτέρου τῆς τρίψεως
καὶ τῆς ὀπτήσεως τυγχάνουσι συμ-
βαίνει γὰρ διατεθερμασμένους
αὐτοὺς καὶ ἐπὶ ποσὸν κεχυμένους
πολὺ μᾶλλον ὑπὸ τῆς τρίψεως χε-
ῖοθα καὶ διαλύεοθα. Τριούτων δὲ γε-
γονότων ὑπὸ τῆς δευτέρας ὀπτή-
σεως,

les, sepiaet loligines, alii vero, cum
ovis incipiunt incubare, ut capito-
nes: cum vero foetu pleni sunt,
tenues sunt, et non nutriunt, et
multo etiam magis, cum partum
ediderunt. Thynnus autem post
arcturum pinguisissimus est, aestate
vero est deterior.

DE PANIBVS EX
ATHENAEO. CAP. IX.

Panes tenues paucioris succi pau-
ciorisque alimenti sunt, cum assatio
magis extenuet, magisque diminuat
in eis vim alendi: quocirca itria et
lachana paucioris succi sunt. Hac
quoque ratione assati et bis cocti
panes minus alunt, quam succi ple-
ni. Nam cum sint quadantenus as-
sati, iterum conteruntur, deinde
contriti iterum assantur. Contin-
git enim, ut ex calfacti et admodum
confusi multo magis exattritu fun-
dantur et dissoluantur. Sed cum
tales ex secunda assatione sint red-
diti, quod valens est in eis, consum-
tum fuit: quod vero restat, et leue,
et laxum, et tenuium partium fit, et fa-

α) Galen. Gloss. in μαλακιστοι p. 518. ed. Franz. et Aristot. T. I. p. 438. Unde
etiam probari potest τεύθις.

β) Cod. τεύθος.

γ) Forte ἐπωάζεοθα γ. Ael. Var. Hist. I. 15. et Diog. Laert. p. 107.

δ) Sic Cod. forte ἐπείων, ut etiam leg. Rasar. γ. Hesych. in γ. ἐπείων, et in
γ. ἐπείων, et Pollux. VI. p. 612.

σεως, ικανόν μὲν ἐξ αὐτῶν ἀπανα-
λῶσθαι. Τὸ δ' ὑπολειπόμενον κοῦ-
φόντε γίγνεσθαι, καὶ χαῦνον, καὶ
λεπτομερές, καὶ εὐδισίκητον· ὅτι
δὲ οἱ θερμοὶ καὶ πρόσφατοι τροφι-
μότεροι τῶν ψυχρῶν εἰσιν καὶ τῶν
παλαιῶν, δῆλον· ἢ γὰρ θερμότης
αὐτῶν συλλαμβάνεται τῇ τέλει.

facile distribuitur. Iam vero calidos
recentesque panes valentius nutri-
re, quam frigidus et veteres, est per-
spicuum, siquidem caliditas quoque
concoctionem adiuuat.

Περὶ κριθῶν ἐκ τῶν Ἀθη-
ναίου. Κεφ. ια'.

DE HORDEO EX ATHE-
NAEO CAP. XI.

Τῶν κριθῶν αἱ μὲν γυμναὶ καὶ
ἄφλοιοι, πολύχυλοι τε εἰσι καὶ πο-
λύτροφοι, συνεγγίζουσαι τοῖς πυ-
ροῖς μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐχόμεναι δὲ
τούτων εἰσιν αἱ δειχοὶ ἐλατταν
ἔχουσαι τῶν πυρῶν ἀποκάθαρμα
τῶν μονοσίχων.

Hordeum aliud nudum est, et
expers corticis, et multi succi est, ac
valde nutrit, idque propius ad tri-
ticum, quam aliud, accedit: aliud
vero secundum est, quod spicas ha-
bet binis granorum versibus con-
stantes, quod etiam minus habet
excrementi, quam triticum, quod
spicam habet, quae ex unico gra-
norum constat ordine.

Ἐκ τῶν Ρούφου δ) περὶ
σύκων. Κεφ. μ'.

EX RVFO DE FICVBVS
CAP. XL.

Σύκα τῆς μὲν ἄλλης ὀπώρας ἐστὶ
κρείσσω, βλάβην δὲ ἔχει τινα. αἱ δὲ
ισχάδες ικανῶς τρέφειν σῶμα δύ-
νανται· οἱ γοῦν παλαιοὶ τοῖς ἀθλή-
ταις ισχάδας ἐοθίειν παρείχον· Γέρα
δὲ πρῶτος ὑπήλαξε τὴν προσφο-
ρὰν

Ficus sunt ceteris autumnali-
bus meliores, et tamen noxam
quandam afferunt. Caricae satis
alere corpus queunt. Quamob-
rem veteres permittebant, ut ath-
letae caricis vescerentur. GORAS
pri-

δ) Clarus sub finem seculi primi medicus, de quo vid. Haller. Bibl. Praet.
T. I p 172.

εἰς τὴν κρεατοῦς Ἐυραμένης) τῷ σα-
μῖω, καὶ οὕτως μετέπεσεν ἡ διδασκαλία.

primus EVRAMENI. Samio carnem
afferens, hunc usum antiquavit,
atque ita illa vivendi consuetudo est
sublata.

e) In Cod. Ευραμένη. Qui fuerint illi, non liquet.

Sed haec haecenus. In scenam enim producendus et iu-
stis laudibus extollendus, si quis alius, est PRAENOB. et EXPERIEN-
TISS. CANDIDATUS, qui studiorum curriculum Gottingae sub pro-
fessoribus haud poenitendis emensus et optime praeparatus huc con-
cessit, et morum modestia singulari, diligentia, assiduitate ac probi-
tate, quae iuvenes litterarum bonarum studiosos apprime decet, cum
mihi, tum ceteris professoribus ita se commendavit, ut non possim
sperare solum, verum etiam confidere, fore, ut tales tamque prae-
claras ingenii dotes certissima insequantur praemia, nec unquam habeat
PRAENOB. CANDIDATUS, quare eum diligentiae poeniteat. Nolo
ergo ulterius in eius laudes excurrere, quia, qui vitae cursus fuerit,
quam bene composita vitae academicae ratio, ipse sic exposuit.

EGO HENRICVS ERNESTVS IVSTI primam huius uniuersi lucem adspexi
Rottleberodae, pago quodam comitatus Stollbergensis, prid. Nonar. Ia-
nuarii a. MDCCLIX. Patrem veneror HENR. CHRISTOPHOR. ibidem
Pastorem Vigilantissimum, matrem vero MAGDALENAM e gente PETERSE-
NIORVM. Parentes carissimi, quorum posterior iam ad coelites vocata,
prior vero adhuc superstes est, operam omnem adhibuerunt, ut principiis
religionis, iisque, quibus aetas puerilis informari solet, disciplinis rite
imbuerer. Inde ab anno MDCCLXXV. scholam, quae floret Roslebiae, fre-
quentavi, ibique habui SCHMÜTZERVM, Philosophiae magistrum et Recto-
rem longe meritissimum, WANCKELIVM Conrectorem, STRA-
CKIVM Collegam tertium ac SCHÜCKNECHTIVM Mathematicum, praecepto-
res; ex quibus optimis magistris plurimum profeci, pro quibus non pos-
sum

sum non, quin publice animum gratum atque obstrictissimum testificandum esse existimem. Tandem, peracto quatuor annorum spatio, idoneus iudicatus, qui praelectionibus celeberrimorum in Academia professorum interesset, mens. April. MDCCCLXXIX. GEORGIAM AVGVSTAM adii, ibique Cel. KVLLENKAMPPIO, Rectore tunc temporis Magnifico, numero civium academicorum sum adscriptus. Primo in Logicis, Metaphysicis et Psychologicis Cl. WEBERVM habui praeceptorum, in mathefi pura et adplicata Cl. MEISTERVM, Cel. BLVMENBACH tradidit mihi historiam naturalem, Osteologiam, Pathologiam generalem et specialem. Ill. MURRAYI praelectionibus et excursionibus botanicis interfui. Cel. GMELIN me docuit Chemiam experimentalem. Ill. BALDINGERI doctas praelectiones in Pathologiam, Materiam medicam, Pharmaciam, artem conscribendi formulas et Therapiam maximo cum emolumento frequentavi. Ill. RICHTERVVM, praeceptorem ad cineres usque venerandum, Chirurgiam medicam et manua-lem, Dieteticam et Therapiam specialem explicantem summa cum voluptate et utilitate audiui. Cel. denique WRISBERG Physiologiam, Anatomem et artem obstetriciam me docuit. Quorum virorum in me merita nulla unquam apud me delebit obliuio. GOTTINGAE peracto studiorum academicorum cursu, IENAM adeundam putavi, ibique ab Ill. de SCELLWITZ, fasces Academiae tunc temporis tenente, in numerum civium academicorum sum receptus. Ill. SVCCOW Physicam experimentalem mihi explicavit, Ill. LODER Anatomem et artem obstetriciam, nec minus, eo duce, in arte cadauera perite ac artificiose secandi ac Nosocomio obstetricio me exercui. EXCELL. STARCKII, Fautoris ac Praeceptoris haud satis aestimandi, scholas in Therapiam generalem quoque frequentavi, et sub auspicio huius humanissimi viri praxin clinicam ad lectulos aegrotorum didici. Ill. ac Excell. GRVNERI, Fautoris ac Patroni in aeternum venerandi, doctas praelectiones in Semiologiam magno cum fructu ac voluptate audiui. Cl. denique SCHENCKIO, osteologiam et Chimi-
am pharmaceuticam explicanti, assidendum putavi. Quibus omnibus viris maxumas, quas possum, gratias hic publice ago.

Adiit ergo PRAENOB. EX EXPERIENT. CANDIDATVS ordinem nostrum, vt, qui eius profectus sint in literis, sedulo exploraret, dignusque vnanimi consensu habitus est, cui liceret Hygeae commerita praemia consequi. Dictus est huic solemni panegyri dies xx. Iulii, quo defendet
suam

suam disputationem dextre conscriptam aduersus dissentientium tela,
 sic iubente maiorum instituto, ego vero ei posthaec lauream pu-
 blice conferam. Quare vos exoratos perobseruanter et perhumana-
 niter cupio, PRORECTOR ACADEMIAE MAGNIFICE, PRORE-
 CTOR ACADEMIAE MAGNIFICE DESIGNATE, COMES ILLV-
 STRISSIME, PATRES CONSCRIPTI CETERIQUE PROFESSORES
 et studiorum FAVTORES, velitis hanc solemnitatem VESTRA praesen-
 tia illustriorem splendidioremque reddere, eoque fauoris signo osten-
 dere, quam sacra VOBIS maiorum instituta sint. P. P. sub Sigillo
 Facultatis a. d. xx. Iul. CIOIOCCCLXXXII.

1755

1755

1755

1755

1755

1755

1755

1755

1755

